

Διδακτική Μεθοδολογία – Δομικά στοιχεία της διδασκαλίας

1^{ος} Κύκλος: Βασικά Σημεία της Σύγχρονης Διδακτικής

Διδάσκουσα: Καλδή Σταυρούλα

Τμήμα: Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Βασικές έννοιες διδακτικής

Διδασκαλία & Μάθηση

- Δάω = φωτίζω με ενεστωτικό αναδιπλασιασμό
Διδάσκω
- Διδάσκω = πληροφορώ ή καθιστώ κάτι κατανοητό σε κάποιον – κοινωνική προσφορά του δασκάλου
- Διδασκαλία = προφορική ενημέρωση
= υποδειγματική επίδειξη
= καθοδηγούμενη εξάσκηση
- Διδασκαλία = Διδαχή (αρχαίους χρόνους)

Βασικές έννοιες διδακτικής

- Μαθητές ή μαθητευόμενοι
- Εκπαιδευτικός
- Περιεχόμενο (μαθήματα, ή κύκλοι μαθημάτων, θεματικές ενότητες)
- Στόχοι $\Rightarrow$ χαρακτηρίζει το επιθυμητό αποτέλεσμα της διδασκαλίας
- Οργάνωση περιεχομένου

Βασικές έννοιες διδακτικής

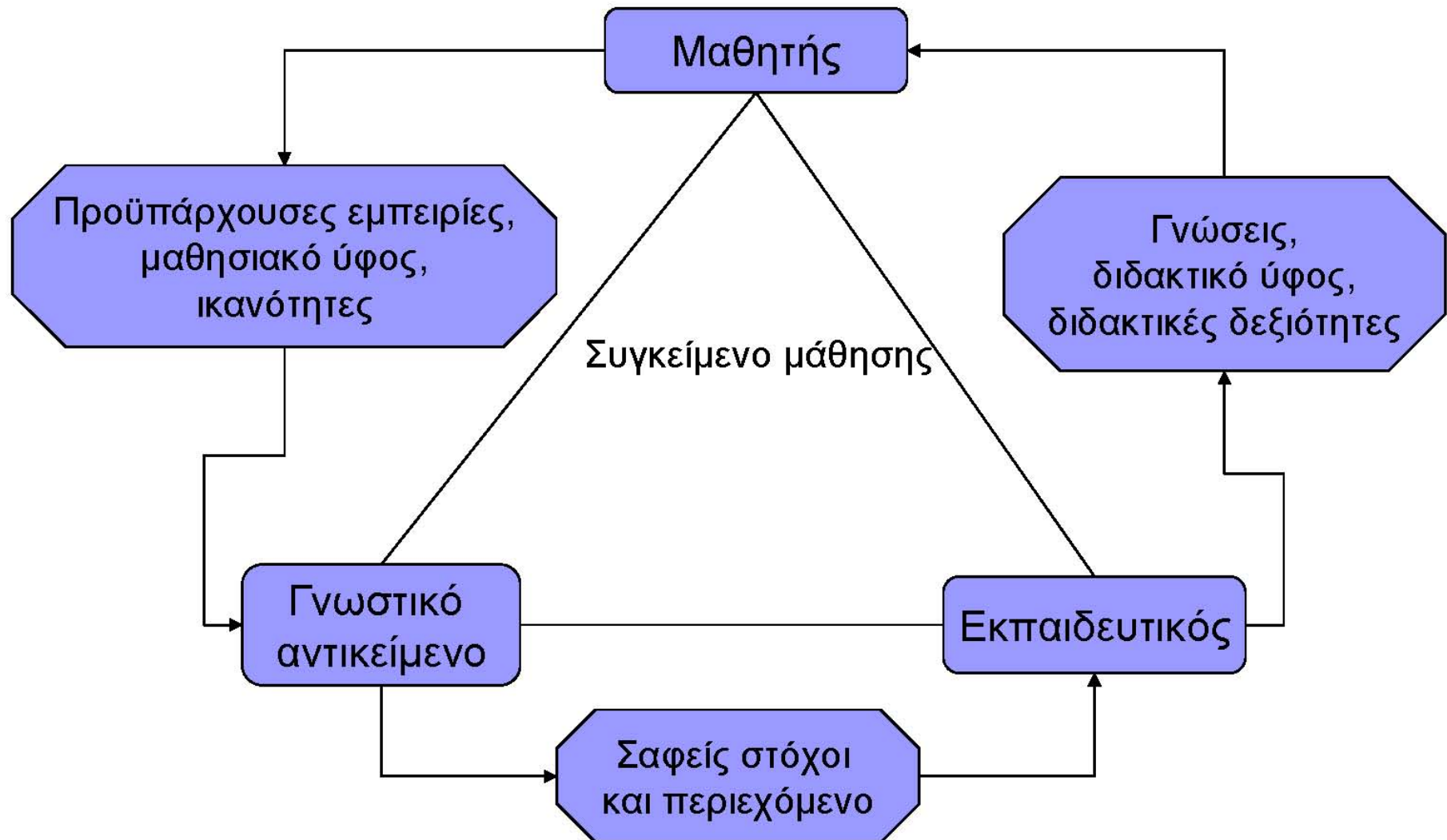
- Σύγχυση - προβληματική φύση του ορισμού της διδασκαλίας
- Πληροφόρηση & Προπαγάνδα
- Ποικίλες μορφές διδασκαλίας
 - Μονολογική
 - Διαλογική
 - Διερευνητική
 - Δογματική
 - Μαθητοκεντρική $\neq$ Δασκαλοκεντρική

Ορισμός Διδασκαλίας

Ορισμός περιγραφικής φύσης

- Διδασκαλία είναι σύστημα μεθοδικών και προγραμματισμένων ενεργειών που γίνονται μέσα σε πλαίσιο άμεσης διαπροσωπικής επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητών κι έχουν σκοπό να επιφέρουν μάθηση στους τελευταίους.

Στοιχεία Διδασκαλίας

Ποικιλία ορισμών υπό μορφή κανόνα

- Διδασκαλία είναι
- η διευθέτηση ανατροφοδοτήσεων κάτω από τις οποίες ο μαθητής μαθαίνει
- μια πρακτική που εμπλέκει τις γνωστικές λειτουργίες του μαθητή και τον σέβεται ως αυτόνομο κέντρο σκέψης και δράσης
- όλες οι σκόπιμες διαδικασίες που υπαγορεύονται σαν επαγγελματικές υποχρεώσεις του δασκάλου ή σαν διοικητικές επιταγές της Πολιτείας και αποβλέπουν στην 'κοινωνίωση' του εκπαιδευόμενου
- μια δραστηριότητα που έχει σκοπό να επιτύχει τη μάθηση και πραγματοποιείται με τέτοιο τρόπο ώστε να σέβεται τη διανοητική ακεραιότητα και την ικανότητα για ανεξάρτητη κρίση του μαθητή
- η διευθέτηση και ο κατάλληλος χειρισμός μιας κατάστασης στην οποία υπάρχουν κενά ή παρεμποδίσεις που το άτομο θα επιδιώξει να ξεπεράσει κι έτσι θα μάθει
- η διαδικασία κατά την οποία οι εκπαιδευτικοί λαμβάνουν συνειδητά ορθολογικές αποφάσεις με σκοπό να μεγιστοποιήσουν τα μαθησιακά αποτελέσματα
- μια πράξη μετάδοσης γνώσεων, θεωρητικών και πρακτικών, οι οποίες είναι συχνά οργανωμένες σε σχολική ύλη και γνωστικούς τομείς
- τα μέσα και το διδακτικό υλικό για την προώθηση της μάθησης
- η μεταβίβαση γνώσεων από το ένα άτομο στο άλλο στα πλαίσια του σχολείου

Η διδασκαλία είναι

- ☐ διαδικασία
- ☐ σκόπιμη διαδικασία
- ☐ διαδραματίζει διαμεσολαβητικό ρόλο
- ☐ πραγματώνεται μέσα από διαπροσωπική επικοινωνία
- ☐ προϋποθέτει οργάνωση και μεθοδικότητα
- ☐ έχει ενεργητικό χαρακτήρα
- ☐ έχει προπαρασκευαστικό χαρακτήρα
- ☐ ενέχει στοιχεία σύγκρουσης
- ☐ είναι τέχνη με επιστημονικό υπόβαθρο

Είδη Διδασκαλίας

- Παραδοσιακή διδασκαλία (δασκαλοκεντρική)
- *Κριτική από τον J. Dewey (κίνημα Νέας Αγωγής) ως προς τη μεθοδολογία της διδασκαλίας - το σχολείο ως φορέας γνώσεων, αξιών, στάσεων αλλά προσαρμοσμένο στα ενδιαφέροντα των μαθητών ⇒*
- μαθητοκεντρική
- γνωσιοκεντρική (κίνημα Νέων Προγραμμάτων - αναβάθμιση διδασκαλίας διαμέσου των προγραμμάτων)
- *Κριτική δασκαλοκεντρικής, μαθητοκεντρικής και γνωσιοκεντρικής διδασκαλίας*
- εκτόπιση πολυπλοκότητας διδακτικής επικοινωνίας
- ανύπαρκτο διδακτικό πλαίσιο (;)
- Lewin, Rogers : σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα (διαπροσωπικές σχέσεις, αλληλεπίδραση, επικοινωνία)
- ατομοκεντρική διδασκαλία
- Μαθητοκεντρική + γνωσιοκεντρική κατηγορία διδασκαλιών = ομαδοκεντρική κατηγορία

Είδη Διδασκαλίας με διαφορετικές ενδοτριγωνικές σχέσεις

- Δογματική διδασκαλία (ιδεολογικός εμποτισμός)
- Διδασκαλία εξάσκησης (ψυχοκινητικών δεξιοτήτων για πρακτικές, επαγγελματικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες)
- Κριτική διδασκαλία (ενεργοποίηση γνωστικών λειτουργιών)
- Ομαδοσυνεργατική ή ομαδοκεντρική διδασκαλία

Έννοια της μάθησης

- **Ενέργεια δημιουργίας νέων γνωστικών δομών και τελειοποίηση παλαιών.**
- **Διαδικασία κατά την οποία το άτομο με τη δική του δραστηριότητα αποκτά γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που βοηθούν στην προσωπική και κοινωνική του ανάπτυξη.**

Μάθηση

- Η μάθηση έχει νευροφυσιολογική υποδομή
- Η τάση για μάθηση είναι έμφυτη στον άνθρωπο
- Η μάθηση είναι εσωτερική διαδικασία επεξεργασίας δεδομένων
- Η μάθηση επηρεάζεται από εσωτερικές και εξωτερικές συνθήκες
- Η μάθηση διευκολύνεται από προηγούμενες γνώσεις
- Η μάθηση είναι κοινωνικά προσδιορισμένη
- Τα αποτελέσματα της μάθησης διαμορφώνουν την συμπεριφορά
- Η σχολική μάθηση συντελείται με διαφορετικούς τρόπους και μέσα σε διαφορετικά πλαίσια
- Η ποιότητα της σχολικής μάθησης εξαρτάται από το πλαίσιο και τις διαδικασίες απόκτησης

Αρχές μάθησης

- Ετοιμότητα για μάθηση
 - Piaget vs Vygotsky
 - Φάσεις ανάπτυξης, παιδί μικρογραφία ενηλίκου
 - Ανάπτυξη ως διαδικασία μάθησης και ωρίμανσης
- Επανάληψη
 - Συγκράτηση πληροφορίας στη μνήμη
- Συνάφεια
 - Συνειρμικές, συμπεριφοριστικές θεωρίες
 - Συνάφεια ερεθίσματος και αντίδρασης
- Ενίσχυση
 - Θετική & αρνητική
- Παρώθηση
 - Επιθυμία, ικανοποίηση, Εσωτερικά & εξωτερικά
- Επεξεργασία πληροφοριών
 - Νοητικές διεργασίες, εσωτερικές αναπαραστάσεις

Συγκείμενα μάθησης

1. Το φυσικό συγκείμενο (χώρος)
 - Διάταξη των αντικειμένων στην αίθουσα
 - Οργάνωση των χώρων εργασίας στην αίθουσα
 - Χώροι για ατομική/ομαδική εργασία
 - Χώρος για επιδείξεις εργασιών, υλικών
 - Κίνηση στην αίθουσα
 - Πρόσβαση σε πληροφορίες, υλικά και εξοπλισμό
 - Άνεση
2. Το ψυχολογικό συγκείμενο
 - Διαφορές στο στυλ μάθησης (π.χ. Στοχαστικός τύπος, impulsive)
 - Βοήθεια προς τους μαθητές ώστε να γνωρίσουν τι και πως μαθαίνουν
 - Άνεση
 - Ανταπόκριση σε ατομικές διαφορές
3. Το κοινωνικό συγκείμενο

Οι διαστάσεις της διδασκαλίας (Dunne & Harvard, 1992)

- Ήθος
- Άμεση διδασκαλία
- Διαχείριση υλικών
- Καθοδηγούμενη πρακτική
- Δομημένη συζήτηση
- Παρακολούθηση μαθησιακής διαδικασίας
- Διατήρηση της πειθαρχίας
- Σχεδιασμός και προετοιμασία
- Γραπτή ή προφορική αξιολόγηση

Περιηγηθείτε στην ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού
Ινστιτούτου

Pi-schools.sch.gr/dimotiko/

Και βρείτε τα εξής:

- Γλώσσα Γ' Δημοτικού «Τα απίθανα μολύβια»,
τεύχος Α', το μάθημα 'Αγαπητό μου ημερολόγιο',
σελ. 28-31.
- Μαθηματικά Γ' Δημοτικού, 4^η ενότητα,
'Εισαγωγή σε απλά κλάσματα', 24^ο μάθημα, σελ.
62-63.

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Μεταξιώτης Γιώργος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Παραπομπή Κοινωνικών Ψηφιδίων

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

